

Mydlovary se brání spalovně odpadů

Datum: 19.6.2020 **Autor:** Antonín Pelíšek **Zdroj:** Mladá fronta DNES **Rubrika:** Jižní Čechy **Strana:** 13

Zákaz skládkování se blíží, a tak mají v Jihočeském kraji vzniknout spalovny v Českých Budějovicích i Plané nad Lužnicí.

MYDLOVARY Záměry staveb spaloven odpadů dráždí některé obyvatele na Českobudějovicku. Jednu zamýšlí postavit investor v Mydlovarech, další velmi pravděpodobně vznikne v českobudějovické místní části Nové Vráto. A v Plané nad Lužnicí na Táborsku chce postavit zařízení na energetické využívání odpadů (ZEVO) soukromá firma C-Energy. Projekty podporuje Jihočeský kraj i město České Budějovice. Motiv? Do roku 2030 musí skončit skládkování odpadů. To znamená, co nejvíce třídít a zbytek začít vyvážet mimo kraj, kde už spalovny stojí. Nebo postavit vlastní zařízení. K tomu se kloní na jihu Čech a vychází i z ekonomických analýz. Ke spalovnám mají však někteří místní obyvatelé výhrady.

„Záměr nám představila společnost Efes, která získala na našem katastru pozemky po bývalé firmě Setuza. Chce na nich postavit depolymerizační linku na zpracování plastů, hlavně PET lahví. Je to vlastně převlečená spalovna. Bojíme se zápachu a zvýšené dopravy,“ uvedla starostka Mydlovar Hana Chalupská. Zařízení má vzniknout v opuštěném areálu, kde Setuza až do roku 2018 vyráběla biopalivo z řepky. Také tento provoz obtěžoval obec Mydlovary. Ta přitom už desítky let čelí ekologické zátěži vzniklé při chemickém zpracování uranových rud. Obnova narušené krajiny za miliardy korun sice míří do finále, ale ministerstvo obchodu a průmyslu nedávno zveřejnilo další plán, jak zdevastované území využít. Státní podnik Diamo Ralsko, který očistu provádí, chce postavit na tom samém místě úpravnu grafitu. Navážet se má do Mydlovar z Českokrumlovsko a severní Moravy.

Obec se už obrátila s žádostí o pomoc na krajský úřad. Dostala informaci, že projekt linky na zpracování plastů musí nejdříve projít řízením o vlivu na životní prostředí (EIA). V něm může dávat připomínky a námítky jak veřejnost, tak instituce. Obec zároveň oslovila odborníky a právníky. Podle Ivo Kropáčka, experta na odpady z Hnutí Duha, je podobných záměrů v České republice hodně a většinou narážejí na odpor obyvatel.

Redakce MF DNES má popis spalovny v Mydlovarech, který prezentuje firma Efes. Společnost se zabývá podle obchodního rejstříku obchodem s ovocem a má napojení na Bulharsko.

„Zkouší to na více místech. Projekt popisuje jako nízkoteplotní katalyckou depolymerizační linku na zpracování plastů, které se ve finále přemění na minerální oleje a uhlík. Není to klasická recyklace. Problém je v tom, že u nás nemáme čistě strojně vytříděné odpadní plasty jako v zahraničí. Proces pak může být i nebezpečný a konečný produkt bude znehodnocený a nevyužitelný pro rafinerie. Zbytek po spalování se bude muset nakonec likvidovat jinde,“ tvrdí Kropáček.

Prach, hluk a doprava

Podobně jako v Mydlovarech, odmítají spalovnu odpadů v českobudějovickém Novém Vráte. Tady záměr oznámilo město jako stoprocentní akcionář teplárny. Zařízení s názvem ZEVO Vráto má stát v areálu českobudějovické teplárny poblíž Okružní ulice.

Projekt doporučili zastupitelé jako součást schválené Strategie pro zelené město. Ta představuje například modernizaci městské teplárny nebo částečné vytápění města přivaděčem z temelínské elektrárny. Stavba ZEVO Vráto bude mít kapacitu 160 tisíc tun odpadů ročně a její vybudování má stát přibližně 2,8 miliardy korun.

Pro srovnání, v Jihočeském kraji se v roce 2018 vyprodukovalo 251,4 tisíce tun komunálního odpadu. Na jednoho obyvatele kraje tak připadalo 392 kilogramů, což bylo o šest procent více než v roce předešlém.

Oponentům spalovny ve Vráte se nelíbí především její velká kapacita. Obávají se, že odpad se sem bude svážet nejen z celého kraje. „Teplárna nás ujišťuje, že zařízení bude mít dokonalou technologii. Tomu se dá věřit, ale proč se má stavět spalovna ve městě? Budeme tu mít zase jen vysoký komín a infrastrukturu bez chodníků, cyklostezek. Potřebujeme podmínky, aby se tu dalo normálně a bezpečně žít, a ne, jak kdysi řekla o nás jedna komunální politička, být jen místem na dožití,“ míní obyvatel Nového Vráta a zástupce místního spolku T. G. M. Karel Turek.

Vybudování ZEVO je však téměř nevyhnutelné. Spalovat uhlí je stále nákladnější, protože mimo jiné obrovsky vzrostly ceny emisních povolenek, jež to umožňují. A běžné vyvážení odpadu na skládky už za několik let zkrátka nebude možné. Navíc podle jiných pohledů je to jako vyvážet mimo region palivo. Odpad a nakládání s ním se stalo zkrátka i velkým byznysem.

Zastupitelstvo Českých Budějovic také na červnovém jednání schválilo Strategii pro zelené město na roky 2020 až 2048, jejíž součástí je i stavba ZEVO. „Město tak bude ještě před evropskými termíny připravené ukončení spalování uhlí, které bude nahrazené lokálně dostupnými palivy, biomasou a komunálními odpady,“ konstatoval Václav Král, předseda představenstva Teplárny České Budějovice.

Cílem je, aby společnost měla možnost vyrábět teplo hned z několika zdrojů, a nebyla tak závislá jen na jednom či dvou. To umožní, aby například skokově nevzrostla cena za vytápění domácností, ale zůstala stabilnější. Také proto začne ještě letos fungovat horkovod z Temelína.

Zařízení ZEVO má vzniknout do roku 2026 také v Plané nad Lužnicí, kde bude spalovat ročně až 50 tisíc tun odpadu. Zatím tam funguje ve zkušebním provozu menší zařízení na spalování 2 400 tun plastů.

Záměry staveb spaloven čeká řízení EIA s připomínkami obcí, veřejnosti a institucí. Zatím největší odpor je v Novém Vrátně a v Mydlovarech, kde se navíc obávají hlubinného úložiště radioaktivních odpadů v blízké lokalitě, kterou stát vytipoval jako jedno z možných míst.

Zajímavé je také sledovat, jak se záměry na vybudování ZEVO v regionu mění. Ještě před pěti lety byla situace úplně jiná. Tehdy hlavně ještě platil termín konce skládkování v roce 2024, teď už je to rok 2030. Pro Budějovice měla vzniknout spalovna na 50 tisíc tun odpadu ročně, u Tábora pro 20 tisíc tun a stejně tak u Písku, ale třeba také ve Vimperku na Prachaticku. Tak s tím počítal Plán odpadového hospodářství Jihočeského kraje.